

ОПРЕК –
кримськотатарськ
ий візерунок

Жіночі символи

БАДЕМ

-Мигдальний горіх,
знак дівчини

ГУЛЬ

-троянда, символізує жінку
репродуктивного віку

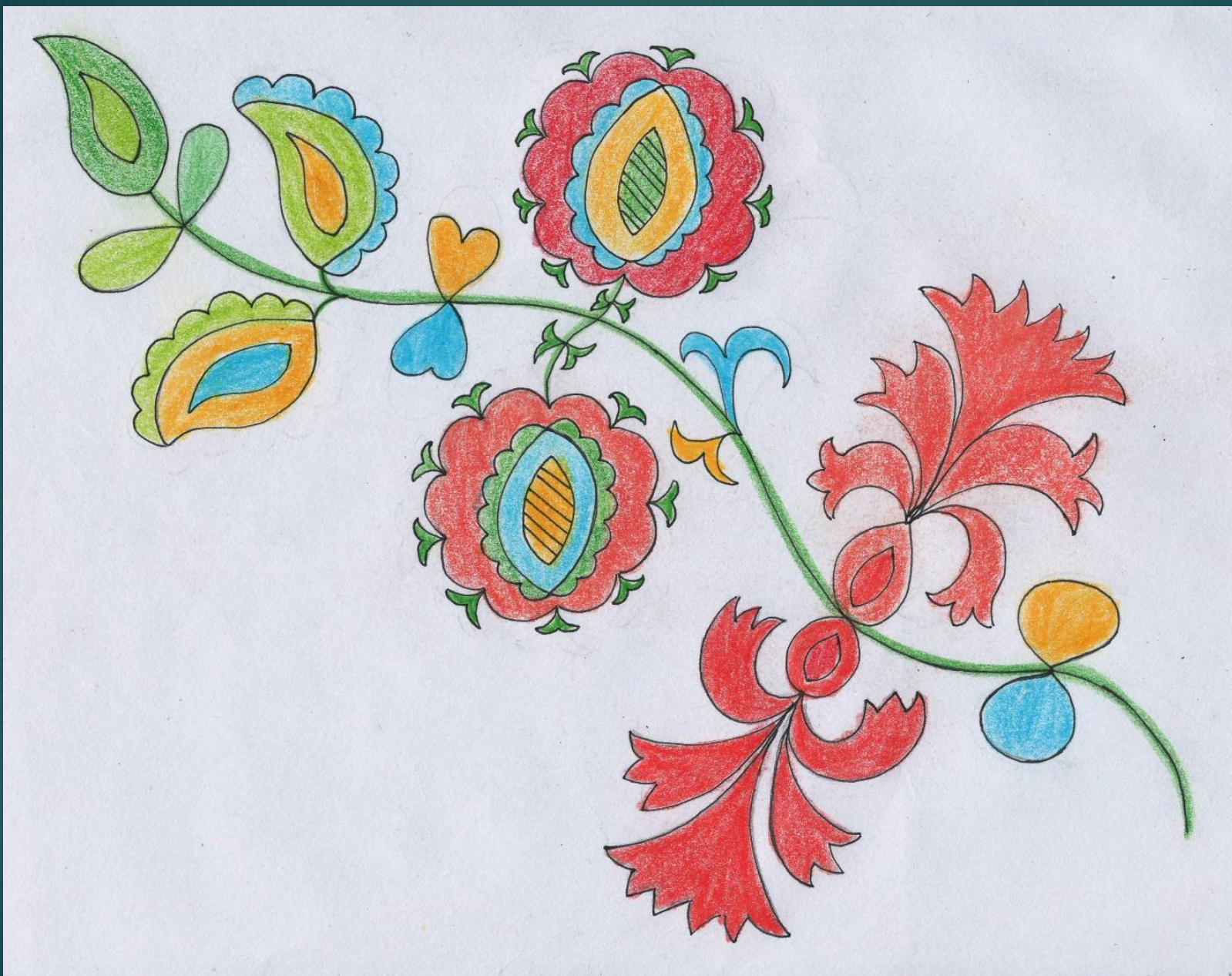
К'

АРАНФИ
-гвоздика, знак літньої жінки,
життєвий досвід, мудрість
ЛЬ

ШЛЯХ ЖІНКИ

Автор Ельдар Гусейнов.
Крим

Група S-подібних жіночих знаків

Егри дал – вигнута гілка, жіноча орнаментальна структура, яка виражає поєднання властивостей, характерних для жінок – гнучкість, динамічність, мінливість, здатність до розвитку.

Туташ орьнек – пов'язаний орнамент, ритмічне чергування S-образних знаків «сулюк» і мотиву «гуль» або «бадем». Символізує репродуктивні здібності жінки.

Сув – вода, відноситься до найдавніших зображень. Найчастіше даний елемент зображується у кримськотатарському килимовому ткацтві.

Сулюк – п'явка, водний знак, використовується у ювелірному мистецтві і вишивці кримських татар.

Юзюм пітаг'и – виноградна лоза, символ жіночої родючості.

YIPIŞLI QUŞAQ

– традиційний кримськотатарський пояс, який використовується у весільному обряді. Він є класичним зразком розквіту кримськотатарського ювелірного мистецтва XVII-XVIII століть та центральним елементом культурної спадщини. Раніше, йіпішлі к'ушак був у кожній кримськотатарській родині, адже за традицією, дівчата виходили заміж у поясі із символікою виноградного листа та сулюків. Він вважається оберегом для жінки, а старовинний орнамент сприймається як побажання міцної та великої родини. У всі часи, поясу надавали сакральне значення, він був частиною обрядового життя народу і передавався з покоління до покоління.

TIRKEMELI QUŞAQ

Tirkemeli quşaq – один із видів традиційних поясів. Назва поясу походить від кримськотатарського «tirkemek» — причіпляти, зчеплювати. На відміну від йіпішли к'ушак'а, такі пояси жінки частіше носили після заміжжя, досягнувши середнього віку. Згідно з гравюрами і фотографіями, що збереглися, тиркемелі к'ушак' переважно цінувався городянками. Також він був особистим майном дівчини і передавався з покоління в покоління.

TÖPELİK

Щойно в наряді кримської татарки з'явився фес, однією з традиційних прикрас став топелик. За традицією, таку прикрасу дівчата вдягали з юних років і залежно від віку, топелік мав різне наповнення. Як і йіпішлі к'юшак, він є обов'язковим елементом весільного вбрання і йому надають сакрального значення. Прикраса має багатий художній ряд та кожна орнаментальна деталь – своє прочитання.

Чоловічі знаки

ЛЯ
ДЕ

- тюльпан, знак
чоловіка, юнака

Ляле г'онджеси

– бутон тюльпану,
символізує хлопчика.

СЕЛЬБИ,
СЕРВИ

- тополь, кипарис символізує
чоловіка. Це дерево у культурах
мусульманських народів було
символом безсмертя, древом життя.

ZABIT QUŞAQ

Zabit quşaq – чоловічий кримськотатарський пояс. В ісламі чоловікам не прийнято прикрашати себе, тому кримські татари частіше одягали ткані пояси з вишивкою. Проте, філігранні пояси могли дозволити собі вдягнути хани чи представники почесних сімей. До ХХ століття також збереглася ця традиція та заможні фаєтонщики одягали філігранний пояс – забитий к'юшак. Цей вид поясів походить від форм традиційних військових кримськотатарських поясів, але з багато прикрашеною філігранною пряжкою.

Символи достатку (берекет)

БАЛ

риби, велика кількість ікринок, є символом багатства та достатку

Юзюм пітаг'и

-виноградна лоза, символ жіночої родючості.

НАР

-гранат, знак сім'ї, також символізує жіночу родючість та достаток родини.

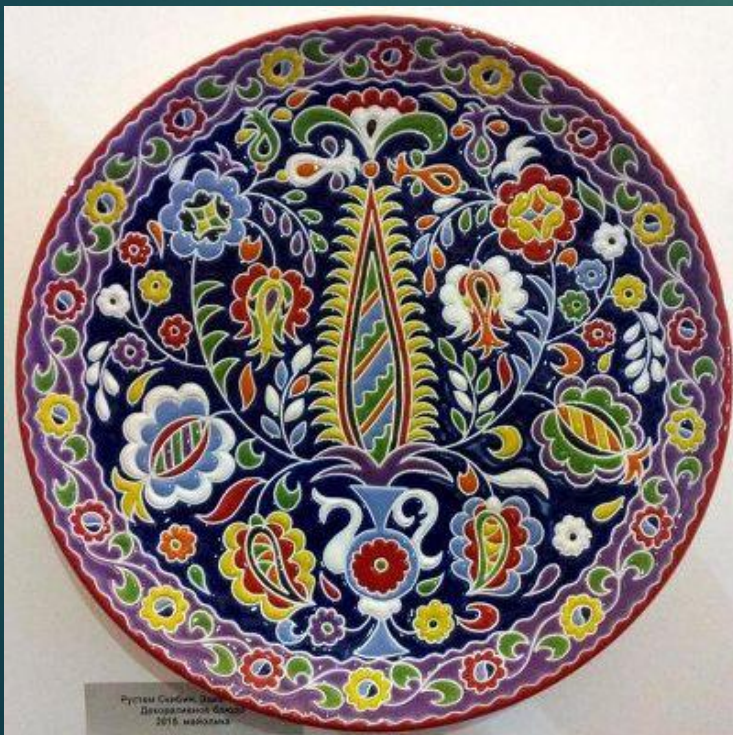
Гуль череп - квітова ваза,
символ будинку.

Ритм дрібних елементів-символізує берекет,
щоденну працю, що приносить духовне та фізичне
матеріальне благополуччя.

Кугум

– глечик, символ будинку,
материнського лона,
джерела життя

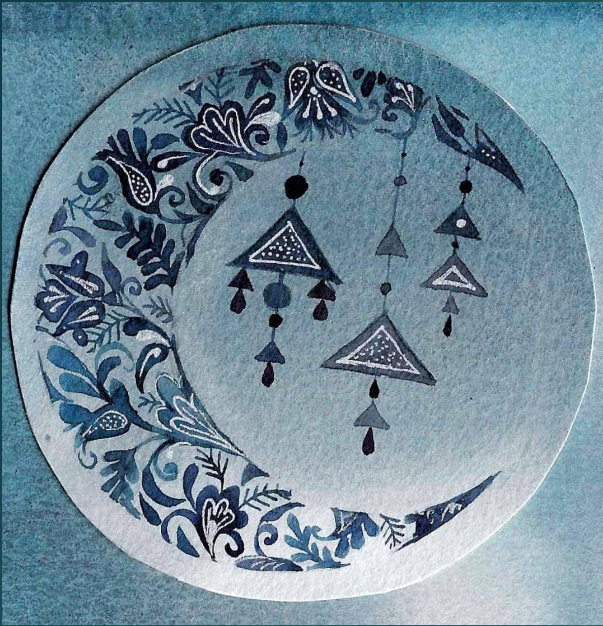

Kaik

- — човен, символ руху, побажання легкої дороги

Знаки – обереги

Аджі бібер – гострий перець

Бойнуз – роги

Дувалик', назарлик' – амулет у формі трикутника

Ев – будинок

Екі тарафли балта – двостороння сокира

К'але – фортеця

Мак'ас – ножиці

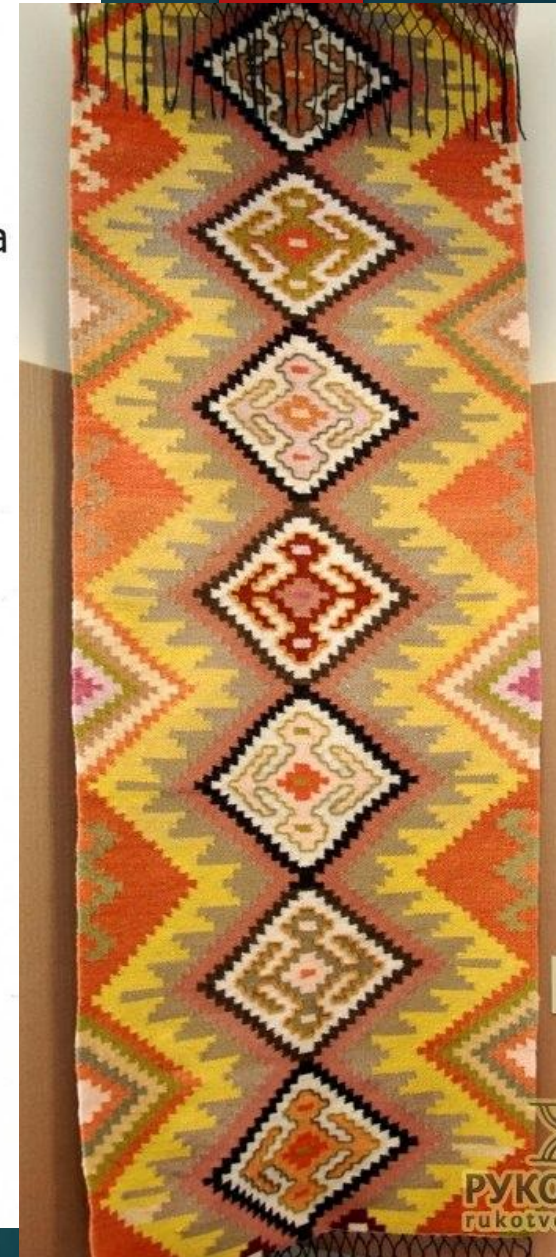
Ок' – стріла

Тарак' – гребінь

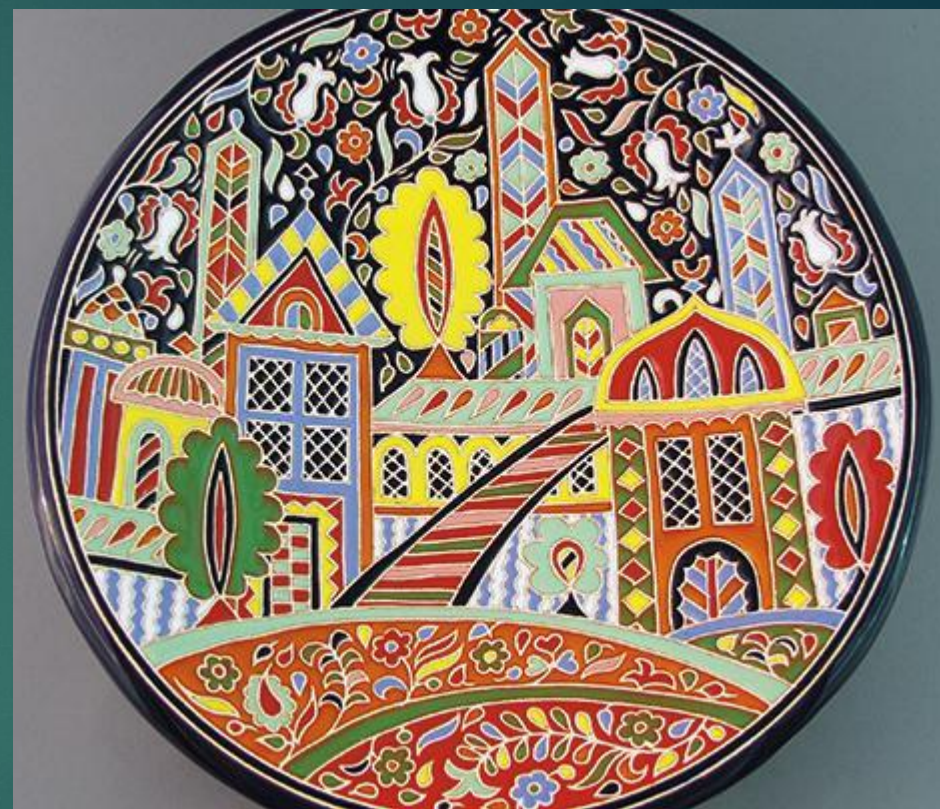

Козь тікен – колючка від пристріту

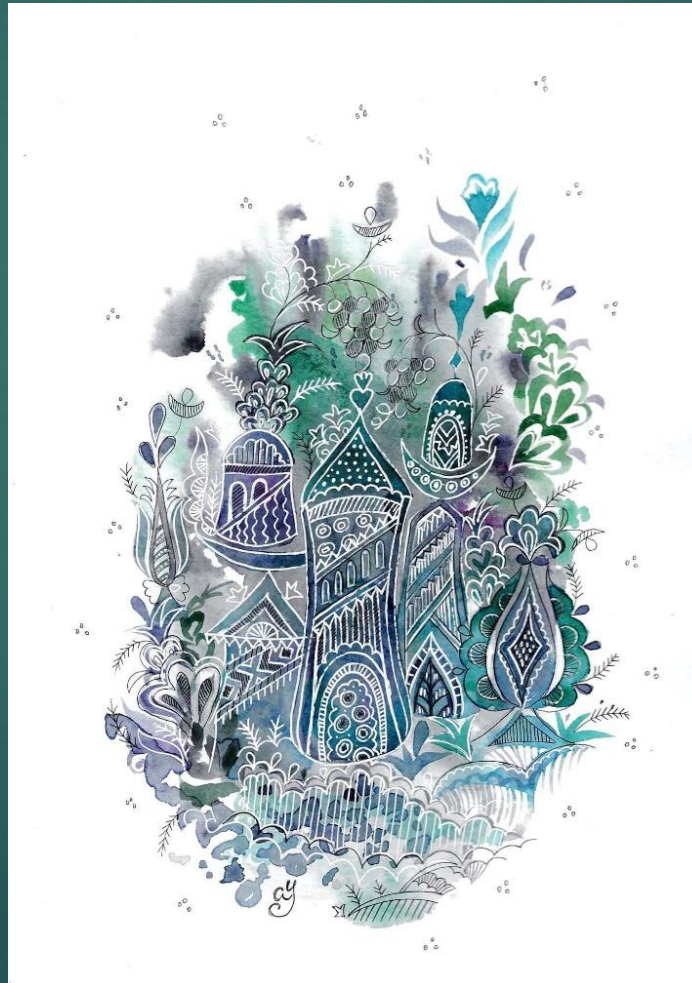

Джамі

- – мечеть, символ віри та покірності.

Автор: Асияе Рефат Қизи Ҳасар

Ханський палац у Бахчисараї

єдиний у світі зразок
кримськотатарської
палацової архітектури, у
1532—1783 рр. родова
резиденція правителів
Кримського ханства —
династії Ґераїв.

Геометричні фігури

- ▶ Трикутник означає землю і зазвичай розташовується біля основи малюнка.
- ▶ Візерунок у вигляді латинської літери «S» - символ води, життя, продовження роду.
- ▶ Ромб у орнаментах вишивки кримських татар зустрічається як знак поля. Ромб з точкою в центрі це символ родючості та достатку (знак засіяного поля)

Дякуємо за увагу!

